

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 113/14
V Lucemburku dne 3. září 2014

Rozsudek ve věci C-201/13
Johan Deckmyn a Vrijheidsfonds VZW v. Helena Vandersteen a další

Když parodie přenáší diskriminační sdělení, může se nositel práv k parodovanému dílu domáhat toho, aby dané dílo nebylo s tímto poselstvím spojováno

Jedinými podstatnými znaky parodie jsou to, že připomíná existující dílo, od kterého se musí zřetelně lišit, a že je komická nebo ironická.

Směrnice o autorském právu¹ stanoví, že autoři mají výlučné právo udělit svolení k rozmnožování svých děl a k jejich sdělování veřejnosti. Členské státy však mohou dovolit užití díla pro účely karikatury, parodie nebo parafráze či pastiše bez svolení autora.

Johan Deckmyn, člen Vlaams Belang (vlámské politické strany), rozdával na novoroční recepci pořádané městem Gent kalendáře na rok 2011. Na úvodní straně těchto kalendářů byla otištěna kresba, která se podobala kresbě z obálky komiksového sešitu *Suske en Wiske* vytvořeného Willym Vandersteensem v roce 1961 a nazvaného „De Wilde Weldoener“ (v doslovném překladu „Divoký dobrodinec“). Na původní kresbě byla nakreslená jedna z hlavních postav seriálu oděna do bílé tuniky a obklopena osobami, které se snažily sbírat mince, jež házela kolem sebe. Na kresbě zdobící kalendáře J. Deckmyna byla tato postava nahrazena starostou Gentu a osoby sbírající mince byly zahaleny do burek a měly tmavou pleť.

Několik dědiců W. Vandersteena a další nositelé práv k tomuto komiksovému seriálu měli za to, že tato kresba a její sdělování veřejnosti porušuje jejich autorská práva, a proto podali proti J. Deckmynovi a Vrijheidsfonds (organizaci financující Vlaams Belang) žalobu. Před belgickými soudy J. Deckmyn a Vrijheidsfonds tvrdili, že dotčená kresba představuje politickou karikaturu, a tudíž parodii, takže je třeba uplatnit výjimku, kterou směrnice stanoví pro tento druh děl. Dědici W. Vandersteena a další nositelé práv se naopak domnívají, že parodie by měla sama být originální, což v projednávaném případě zjevně není. Dotčené kresbě navíc vytýkají, že přenáší diskriminační sdělení.

Hof van beroep te Brussel (odvolací soud v Bruselu), ke kterému bylo podáno odvolání, žádá Soudní dvůr, aby upřesnil podmínky, které musí dílo splňovat, aby mohlo být označeno za parodii.

V dnešním rozsudku Soudní dvůr zaprvé připomíná, že pojem „parodie“ musí být definován v souladu s jeho obvyklým smyslem v běžném jazyce a s přihlédnutím ke kontextu, ve kterém je použit, a cílům, které sleduje směrnice. V této souvislosti poukazuje Soudní dvůr na to, že v běžném jazyce **podstatné znaky parodie jsou, že připomíná existující dílo, a přitom se od něj zřetelně liší, a zároveň je komická nebo ironická.**

Parodie naproti tomu **nemusí vykazovat původní osobitost jinak než skrze zřetelné odlišnosti od parodovaného původního díla.** Není ani nezbytné, aby byla připsatelná jinému autorovi než samotnému autorovi původního díla, ani aby se týkala původního díla či aby uváděla zdroj parodovaného díla.

Zadruhé Soudní dvůr zdůrazňuje, že uplatnění směrnicí zavedené výjimky pro parodii musí respektovat přiměřenou rovnováhu mezi zájmy a právy autorů a dalších nositelů práv na straně

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230).

jedné a svobodou projevu osoby, která chce této výjimky využít, na straně druhé. V tomto kontextu Soudní dvůr konstatuje, že **pokud parodie přenáší diskriminační sdělení** (například tím, že obyčejné postavy nahradí osobami zahalenými v burce a osobami tmavé pleti), **mají nositelé práv k parodovanému dílu v zásadě legitimní zájem na tom, aby jejich dílo nebylo s takovým sdělením spojováno.**

Belgický soud musí nyní s přihlédnutím ke všem okolnostem případu posoudit, zda uplatnění výjimky pro parodii respektuje přiměřenou rovnováhu mezi protichůdnými zájmy dotčených osob.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499